

le naša nemoč kriva neseče. Ko bomo prenehali s katedrskimi razpravami, ko bomo pomedli z vsemi partizanci, ki zavijajo svoj egoizem v plašč državnosti; ko bomo vsi eno, bōdisi trije ali eden; ko bo ustvarjen novi rod, ki ne

bo gledal le na lastni prag, ampak tudi preko praga; ko bomo mi vzgojitelji naroda resnično prenehali s tradicijo, ki si ni znala privzgojiti takega rodu — tedaj bodo govorili znanjci drugače in ukradene pravice nam bodo vrnjene.

Šolski vrtovi in kmetijski pouk.

(Važna odredba prosvetne uprave.)

Podlaga kmetijsko - prirodznanske-mu pouku je pravilno urejeni šolski vrt.

Tu črpa mladina osnovne pojme iz poljedelstva, sadjarstva, zelenjadarstva, cvetličarstva in čebelarstva ter se il vzbujia ljubezen do prirode, veselje in moč volje za delo. Zato na bōdi šolski vrt pravilno urejen in najskrbnejše oskrbovan v estetičnem in gospodarskem oziru.

Brez šolskega vrta ne more šola zadostiti želji staršev in družbe, da bi vzgojila naraščai v pridne kmetovalce, vnete gospodarje in gospodinje, niti ljudi, ki bi ljubili naravo in cenili delo; zato je dolžnost vseh činiteljev, da na to obračajo pozornost.

Koder nimajo šole šolskih vrtov, naj se nemudoma napravijo; kjer so maršči od 10 arov, naj se povečajo in kjer so še neurejeni, učnim smotrom neodgovarja-joči, naj se že letos uredi.

Umno kmetovanje zahteva tudi pravično in smotno kolobarjenje, ki ga je radi različnosti kultur na šolskem vrtu, še bolj pa iz učnih ozirov točno izvajati. Zato mora vsak učitelj-vrtnar v jeseni narediti delovni načrt, ki ga hrani v šolskem arhivu. Ta delovni načrt je skica šolskega vrta v merilu 1—100, ki se nanjo vpiše na tablah ali na gredicah kul-ture, ki se bodo v naslednjem letu gojile. Zbirka večletnih delovnih načrtov služi tudi učencem kot učilo, je na tudi kaži-pot novo nastopivšemu učitelju-vrtnarju.

Velikost drevesnice, ki je poglavit-na pomoč šolskega vrtnarstva, se ravn-na po velikosti šolskega vrta. Zemljišče izpraznjene drevesnice uporablja za druge kulture najmanj pet let.

Vsako leto zasadi nov del dreves-nice in umika pred njo zelenjad na zadaj izpraznjeno drevesnico. Umevno je, da mora biti zemljišče za novi nasad drev-esnice že v jeseni 50—60 cm globoko rigolano in prav dobro pognojeno, da se vzgoji naidalje v treh letih srednje de-belnatost in v štirih letih visoko debelnato drevje.

Ker obče ni mogoče vsako leto po-gnojiti celega šolskega vrta, kolobarj z gnojenjem vzporedno s kulturnimi rastli-nami po triletnem turnu, t. j. vsako leto pognojiš $\frac{1}{3}$ vrta. Po zahtevi gnojia deli-mo namreč rastline na tri dele:

- zelinate rastline (karfiola, zele, koleraba, spinača, solata i. d.)
- stročnice (fižol, grah, leča i. d.)
- korenstvo (korenje, pesa, čebula, česen i. d.)

Zelinate rastline potrebujejo največ gnojia, zato jih posadi na pognojeno tret-jino. Na isto mesto posadi v drugem letu stročnice v tretjem na skromnejše ko-renstvo, kakor kaže sledeča razpredel-nica:

Leto	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$
1926	zeljn.	koren.	stročn.
1927	stročn.	zeljn.	koren.
1928	koren.	stročn.	zeljn.
1929	zeljn.	koren.	stročn.
1930	stročn.	zeljn.	koren.

Opozarjam krajne šolske svete in šolske upravitelje, naj točno izvršujejo odredbi višjega šolskega sveta v Ljub-ljani z dne 15. junija 1921, št. 7351 in z dne 18. oktobra 1921, št. 13.517 ter od-rejujem:

1. Na šolah, kjer ni še šolskega vrta, ali kjer je manjši od 10 a, naj se za bo-doče upravno leto stavi potrebna vsota v proračun krajnega šolskega sveta za nakup in ureditev zemljišča za šolski vrt, po možnosti v neposredni bližini šolske-ga poslopja;

2. naznanilo naj se vse šole, kjer a) ni šolskega vrta, b) kjer je manjši od 10 arov.

K površini šolskega vrta naj se ne vračunava šolsko dvorišče, telovadišče in šolska stavba.

3. Učitelji-vrtnarji naj predložijo v dvojniku v merilu 1—100 delovni načrt za leto 1927.

Na tem delovnem načrtu naj na po-sameznih tablah ali gredicah vpišejo, kaj bodo v letu 1927, na vrtu gojili.

Poročila pod točko 2. a. b. in načrti pod točko 3. naj se mi predložijo do 21. oktobra t. l.

Opozarjam, da more učitelj-vrtnar tu in tam odstopiti kos šolskega vrta drugemu učitelju(ici) v obdelovanje in uživanje; toda to ne sme motiti kolobar-jenja.

Oskrbovanje šolskega vrta se šteje učitelstvu v njegovo kvalifikacijo

Splošne vesti.

— **PRIHODNJA ŠTEVILKA UČITELJ-SKEGA TOVARISA** izide šele 1. septembra, ker smo zaradi aktualnosti gradiva morali izdati danes dvojno številko. Iz gospodarskih ozirov pa ne moremo dati listu priloge. Vkljub obsežnosti lista je moralo izostati še nekaj gradiva, ki je sicer bilo določeno za to številko.

— **Diplomski izpit na višjih peda-goških šolah** se more po novem pravil-niku z dne 7. avgusta t. l. polagati le v iesenskem terminu, izjemoma tudi v zim-skem roku. Za izpit se morejo prijaviti absolventi višje pedagoške šole in absol-venti filozofske fakultete, če dokažejo, da so najmanj štiri semestre poslušali predmete pedagoške skupine in da so vsaj dve leti uspešno službovali na osnov-ni, meščanski ali učiteljski šoli, a biti mo-rajo državljani kraljevine SHS. — Di-plomski izpit se deli na pismeni, ustme-ni in predavanje. Od strokovnih predme-tov poedinih skupin se more polagati: I. a) narodni jezik in narodna književ-nost ter obratno; b) zgodovina in drugi predmet po volji; c) zemljepis in drugi predmet po volji; II. tu jezik in drugi predmet po volji; III. a) zoologija in bo-tanika ter obratno; b) kemija in zoolo-gija ali botanika ali zemljepis; c) zem-

ljepis in zoologija ali botanika ali mine-ralogija z geologijo; IV. matematika in drugi predmet po volji; V. risanje in opisna geometrija. Od pedagoških pred-metov morajo vsi kandidati polagati iz-pit iz obče didaktike ter posebne didak-tike strokovnih predmetov. — Kandidati, ki so absolvirali višjo pedagoško šolo pred šolskim letom 1925/26., polagajo diplomski izpit po starem pravilniku

— **TOVARIS! OPOZORITE obrt-nike, trgovce in industrijce, da inserirajo v našem stanovskem glasilu! Inserirati so namreč važen vir dohodkov vsakega lista.**

— **Ministrstvo prosvete** je dovolilo z odlokom z dne 27. julija 1926 O. N. br. 4658 učiteljem, članom kmetijskih za-drug dopust od 8.—15. septembra 1926, da se morejo udeležiti kongresa kmetij-skih zadrug v Veliki Kikindi dne 11. in 12. septembra t. l. — Kdor se misli kon-gresa udeležiti naj pravočasno javi služ-benim potom odsotnost prosvetnemu oddelku.

— **Odlikovanja učiteljev.** Kralj je podpisal ukaz o odlikovanju večjega števila učiteljev in profesorjev učiteljsk-č. Med drugimi so odlikovani z redom Sv. Save IV. razreda Hinko Druzo-

vič, profesor na moškem učiteljsk-ju v Mariboru, Matko Kante, šolski nad-zornik v pok. v Ljubljani in Jos. Pav-čič, profesor v Ljubljani. — Z redom Sv. Save V. razreda so odlikovani Iv. Tomažič, šolski nadzornik v Mari-boru, Franjo Karba, sreski šolski nadzornik v Ljutomeru, Ant. Sivka, šolski upravitelj v pok. v Sv. Jurju pri Celju, Fran. Rojina, šolski upravitelj v pok. v Šmartnem pri Kranju, Do-mi-cijan Serajnik, učitelj v pok. v Ormožu, Adolf Rozina, šolski upr. v Ormožu, Anton Hren, šolski upr. v Studencih in Janja Miklavčič-čeva, šolska upraviteljica v poklju.

— **Natečaj za sprejem kandidatov v prvi letnik višje pedagoške šole v Za-grebu za šolsko leto 1926/27.** Po členu 6. uredbe o višji pedagoški šoli in po odločbi gospoda ministra za prosveto z dne 21. julija 1926, št. 45.261/III, se sprej-me v prvi letnik te šole za šolsko leto 1926/27. (75) pet in sedemdeset rednih slušateljev (slušateljic).

Vsak kandidat, ki se hoče vpisati v višjo pedagoško šolo v Beogradu za red-nega slušatelja, se mora obrniti najka-sneje do dne 10. septembra 1926 s prošnjo na rektorja te šole. Istočasno v Zagrebu in v Beogradu se brošnja ne sme vlagati.

Prošnji, ki se mora poslati po služ-beni poti je treba priložiti: 1. izpričevalo o učiteljskem zrelostnem izpitu; 2. iz-pričevalo o praktičnem (usposobljenost-nem) učiteljskem izpitu; 3. potrdilo o le-tih učiteljske službe in ocenah delovanja v vsem tem času; sprejeti se morejo samo oni, ki so delovali najmanj tri leta z odličnim uspehom na osnovni ali na meščanski šoli; 4. izpisek iz roistne ma-tice, če na ga ni mogoče dobiti, po za-konskih predpisih izdano potrdilo o roist-nem dnevu in kraju (kandidat ne sme biti starejši od 38 let); 5. zdravniško iz-pričevalo o zdravstvenem stanju; 6. kra-tek življenjepis, v katerem naj kandidat označi, kie in koliko časa je služil kot učitelj ali oženjen ali ne (učiteljica: ali je omožena ali ne), ali in koliko ima otrok.

Prošnje, ki jim niso priloženi vsi na-vedeni dokumenti, se ne jemljejo v po-štev.

Vsak kandidat mora navesti v proš-nji, v kateri skupini predmetov se hoče izobražati. Poleg skupine, v kateri se hoče izobražati v prvi vrsti, lahko na-vede tudi drugo skupino, da se eventu-alno sprejme v to skupino, če ne bi bilo več prostora v oni skupini, za katero se je najprej oglašil. Določena skupina se ne more izpremeniti.

Skupine predmetov so:

I. skupina: narodni jezik s književ-nostjo, zgodovina in zemljepis;

II. skupina: tuj jezik (nemški ali francoski ali italijanski) narodni jezik s književnostjo in zgodovina;

III. skupina: prirodopisje (zoologija, botanika, mineralogija in geologija), zem-ljepis in kemija;

IV. skupina: matematika, fizika in kemija;

V. skupina: vse vrste risana, opis-na geometrija in matematika

* »Službene Novine kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« z dne 30. julija 1926, šte. 171.

Na natečaj se smejo prijaviti učite-lji in učiteljice iz vse kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Kandidati, ki se hočejo izobražati v II. skupini predmetov, naj označijo v prošnji, v katerem izmed navedenih treh tujih jezikov se hočejo izobražati. Ob sprejemu v to šolo morajo pokazati pred-hodno zadostno izobrazbo iz dotičnega tujega jezika, da bi se mogli z uspehom izobražati.

Kandidati, ki se sprejmejo, se obve-ste po službeni poti o sprejemu in o pri-četku predavanja.

Po členu 7. uredbe o višji pedago-ški šoli obdrže sprejeti učitelji in spre-jete učiteljice, če so v državni službi, pravico do plače in ostalih prejemkov, ki jih dobivajo od države, dokler se uče v tej šoli.

— **Pisarne rektorja višje pedagoške šole v Zagrebu** dne 24. julija 1926.

— **Petdesetletnica.** Abiturienti mo-škega učiteljskega v Ljubljani iz l. 1876. obhajajo letos v četrtek, dne 19. avgu-sta svojo petdesetletnico. Izmed 25 takratnih gojencev zadnjega letnika jih živi še 12, namreč: Fran Gabr-šek, Matija Hiti, Fran Jeglič, Ivan Kern, Janez Levec, Le-opold Punčuh, Julij Sadnik, Anton Skubec, Viktor Šetina, Josip Topolovšek, dr. Henrik Tuma in Božidar Valenta. Iz-med njihovih nekdanjih profesorjev živi le še Viljem Linhart, poznejši deželni šolski nadzornik za Štajersko. Sedaj bi-va v Gradcu. Na jubilejnim programu je med drugim sv. maša zadušnica za umrle sošolce ob 9. uri dopoldne v tr-novski župni cerkvi v Ljubljani, opoldne istega dne skupno kosilo v gostilni »pri Mraku« na Rinski cesti št. 4 v Ljubljani, potem pa izlet.

— **Zahvala.** Vsem cenjenim tovari-šem ki so se dne 2. t. m. v tako veli-kem številu spomnili moje 60-letnice ma-ture ter mi pri tej priliki podarili častno in pomembno darilo, se tem potom naj-iskreneje zahvaljujem. — **Josip Bénédek,** nadučitelj v poklju.

— **Vabilo na sestanek.** Leta 1919. nas je bilo nekaj učiteljev upokojenih, po kronski veljavi, a pozneje so nas pre-vedli na dinarsko penzijo, ki nam pripa-da od 1. novembra 1919. Na račun cele razlike se nam je izplačalo par tisoč di-narijev, ostala večja vsota, s katero bi si bili vsaj nekaj opomogli, se ni izpla-čala, češ, da ni kredita. Da se prizadeji tovariši(ice) spoznamo in se vsaj dožene naše število, da se posvetujemo in do-govorimo o primernih korakih, ki nam jih bode v dosegu dolžnih razlik pod-vzeti, je vsekako umestno, da se čim preje snidemo na skupnem sestanku, na pr. v Ljubljani. Ako je med prizadetimi kak tovariš Ljubljčan, naj ta določi dan in kraj sestanka in naj blagovoli to prijaviti v »Učit. Tovarisa«, kamor naj priklase tudi vsi drugi tovariši svoje na-slove.

I. R.

— **Prednaznanilo.** Še pred početkom šolskega leta izideta od tov. Cirila Pre-gelja dve novi pesmarici. Od obeh pes-maric, ki sta naslovljeni »Nagelčki«, vsebuje prva čez 60 eno in dvoglasnih pesmi za srednjo stopnjo, druga pa istotako čez 60 dvo in troglasnih pesmi za višjo stopnjo osnovnih šol. Pesmi so večinoma narodne, v šol-

Knjigoveške, galanterijske, kartonažne

potrebščine: platna, usnja, umetna usnja (specijaliteta za damske torbice), limana platna, lepenka (bela, rujava siva), papir (laksuzni, knjigoveški), zlato itd. ima stalno v zalogi

„ŠAGRIN“

L J U B L J A N A

Telefon šte. 595

nasproti hotela „Union“

Miklošičeva cesta 6

Šolske zvezke po konkurenčnih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6. Učitelstvo opozarjamo, da naj uvede te zvezke v šole in naj zahteva v trgovinah zvezke Učiteljske tiskarne.

Zvezki se prodajajo v korist „UČITELJSKEGA KONVIKTA“ v Ljubljani in „UČITELJSKEGA DOMA“ v Mariboru.